

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
08 липня 2015 року № 152-Н

Форма № П-2.04

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
„ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА СУСПІЛЬНИХ НАУК

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
проф. М. Є. Рогоза
“20” листопада 2015 р.

**РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з навчальної дисципліни «Соціологія»**

підготовки бакалавра
для студентів за напрямом підготовки
6.140103 – «Туризм»

**факультету харчових технологій
готельно-ресторанного та туристичного бізнесу**

Полтава – 2015

Робоча навчальна програма з навчальної дисципліни «Соціологія» для студентів за напрямом підготовки : 6.030401 – «Правознавство»; 6.020303 – «Філологія»; 6.030502 – «Економічна кібернетика»; 6.030503 – «Міжнародна економіка»; 6.030504 – «Економіка підприємства»; 6.030505 – «Управління персоналом та економіка праці»; 6.030507 – «Маркетинг»; 6.030508 – «Фінанси і кредит» ППС «Фінанси»; 6.030508 – «Фінанси і кредит» ППС «Банківська справа»; 6.030509 – «Облік і аудит»; 6.030601 – «Менеджмент»; 6.051701 – «Харчові технології та інженерія» ППС «Технологія харчування»; 6.051401 – «Біотехнологія»; 6.140101 – «Готельно-ресторанна справа», **6.140103 – «Туризм»** на I-II семестр 2015 – 2016 навчального року.

Укладач: С. Ж. Везомська, к. і. н., доц. кафедри педагогіки та суспільних наук Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Навчальна програма обговорена і схвалена на засіданні кафедри педагогіки та суспільних наук «03» вересня 2015р. протокол № 1
Зав. кафедри проф. В.Ю. Стрельніков

Затверджено
вченою радою інституту економіки,
управління та інформаційних технологій
Протокол № 1 від 22 вересня 2015 р.

Директор
інституту економіки,
управління та інформаційних технологій
проф. Педченко Н.С.

Затверджено
вченою радою факультету харчових
технологій готельно-ресторанного та
туристичного бізнесу
Протокол № 1 від 20 жовтня 2015 р.

Декан
факультету харчових технологій
готельно-ресторанного та туристичного
бізнесу
доц. Страшко Л.М.

Затверджено
вченою радою факультету товарознавства,
торгівлі та маркетингу
Протокол №1 від 9 вересня 2015 р.

Декан
факультету товарознавства, торгівлі та
маркетингу
проф. Тягунова Н.М.

ПОГОДЖЕНО
Методист 1 категорії науково-навчального
центру
В.М.Забара
«20» листопада 2015 р.

Зміст

<i>Вступ</i>	4
<i>Розділ 1.</i> Загальна характеристика навчальної дисципліни	8
<i>Розділ 2.</i> Робочий графік навчальної дисципліни	11
<i>Розділ 3.</i> Тематичний план дисципліни з розподілом навчального часу за видами навчальних занять	13
<i>Розділ 4.</i> Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни	19
<i>Розділ 5.</i> Самостійна робота студентів	25
<i>Розділ 6.</i> Методики активізації процесу навчання	26
<i>Розділ 7.</i> Система поточного і підсумкового контролю знань студентів	27
<i>Розділ 8.</i> Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни	30
<i>Розділ 9.</i> Перелік інформаційних джерел	31
<i>Перелік складових навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни «Соціологія»</i>	32

Вступ

У сучасних умовах модернізації українського суспільства на шляху до євроінтеграції та знаходження власного гідного місця України у світовому просторі пріоритетного значення набувають соціологічні аспекти національного відродження. Саме соціологічні знання визначають можливості конструктивних сил зосередитися на подоланні гострої кризи всієї соціальної системи.

У навчальному процесі соціологія виконує виховну, пізнавальну, просвітницьку функції. Дисципліна покликана ознайомити студентів з основами соціологічного бачення суспільних процесів, виробничих і особистісних відносин; забезпечити засвоєння студентами сукупності соціологічних знань, сформувані соціологічне мислення, яке дозволяє пізнати і оцінити соціальний світ з наукових позицій, сформувані цілісне уявлення про соціологію як науку, навчитися висловлювати власну точку зору на різні суспільні процеси та явища. Застосовувати набуті знання в їх органічному відношенні до соціальної практики українського суспільства.

Метою дисципліни «Соціологія» формування у майбутніх фахівців цілісної системи знань про соціальну сферу суспільства; роз'яснення сутності соціального життя та структури суспільства; з'ясування місця і функцій кожного соціального явища та процесу в межах цілого.

Завданнями вивчення дисципліни «Соціологія» є: опанувати сутність і теорії соціологічної науки; освоїти методики та техніки проведення й організації соціологічних досліджень; сприяти самостійній науковій та пошуковій роботі студента; розвивати соціологічне мислення майбутніх фахівців; сформувані наукові знання про суспільство як цілісну і самодостатню соціокультурну систему; сприяти глибокому осмисленню студентами всіх сторін життя суспільства, його соціальної структури та соціальних інститутів з притаманними йому функціями і рушійними силами суспільного розвитку; окреслити діяльність різних соціальних груп та особистостей, їх інтереси і ціннісні орієнтації; сформувані у студентів уявлення про основні аспекти впливу соціальних процесів і явищ на майбутню професійну діяльність бакалаврів.

Курс «Соціологія» покликаний дати студентам володіння навичками соціологічного підходу до аналізу явищ, що вивчаються у тісному зв'язку з їх історичними джерелами і соціальними особливостями еволюції предмету аналізу в умовах участі українського суспільства у світових соціально-економічних, культурних і політичних процесах.

Предметом вивчення соціології є соціальне життя суспільства, комплекс соціальних явищ, які є наслідком взаємодії людей і спільнот, їх соціальних зв'язків і соціальних відносин, що забезпечують задоволення основних потреб соціуму.

Програма навчальної дисципліни в залежності від спеціальності та програми професійного спрямування може складатися з одного або двох змістових модулів, які включають в себе 10 тем, що охоплюють питання: етапів становлення та розвитку соціології як науки та галузі знань; аналіз та характеристику суспільства як соціальної системи; методики і техніки організації і проведення соціологічних досліджень; соціологічних аспектів управлінської діяльності, економіки, культури, політики, особистості, молоді та сім'ї; соціальних конфліктів, шляхів їх подолання та попередження.

Результатом вивчення дисципліни «Соціологія» є наступні компетенції майбутніх фахівців:

- **Знати:** основні соціологічні поняття і категорії, закономірності розвитку соціальних систем; систему основних наукових висновків про суспільство як цілісний соціальний організм, про особливості взаємодії економіки, політики і соціуму; типологію основних соціальних спільнот та їх ідентифікаційних особливостей; сукупність основних соціальних інститутів, а також їх базові характеристики (ознаки і соціальні функції); соціологічні основи соціальної взаємодії та особливості соціальних взаємодій; особливості соціальної стратифікації, канали вертикальної та горизонтальної мобільності; типи організацій; особливості формальних і неформальних відносин в організаціях, природу лідерства і статусно-рольової відповідальності; специфіку соціологічної інформації і механізми її включення в соціальну реальність на основі системно-структурного аналізу.
- **Вміти:** застосовувати понятійно-категоріальний апарат, основні закони гуманітарних і соціальних наук в професійній діяльності; орієнтуватися в світовому соціально-історичному процесі, аналізувати процеси і явища, що відбуваються в соціумі; використовувати дані, що були отримані за допомогою соціологічних досліджень з метою глибокого аналізу професійних процесів; адекватно оцінювати особливості групової динаміки в трудових колективах, попереджувати і вирішувати трудові конфлікти.
- **Володіти:** навиками соціологічного мислення для вироблення системного цілісного погляду на соціальні проблеми; соціальними компетенціями для роботи в трудових колективах, що пов'язані з прийняттям і реалізацією статусно-рольових функцій, з кооперацією з іншими співробітниками; навиками критичного аналізу і оцінки при розробці власних і запозиченні наявних методик, інструментів, засобів пізнання соціальних процесів; методами організації і розвитку професійної соціологічної діяльності на основі наукових розробок; здатністю аналізувати соціально значимі проблеми і процеси; усвідомлення соціальної значимості своєї майбутньої професії, високою мотивацією до виконання професійної діяльності і прагненням до особистісного і професійного саморозвитку.

Програма складена згідно профілю вузу і має тісний взаємозв'язок як з іншими гуманітарними дисциплінами: філософією, історією, політологією, культурологією так і з основами економічної теорії та теорії менеджменту. Відповідає дидактичним цілям. У структурно-логічній схемі викладання дисциплін навчальна дисципліна «Соціологія» має розташовуватися після навчальних дисциплін «Історія української культури», «Етика та Естетика», «Філософія».

Програмою передбачені основні методи навчання: як то лекційний курс, семінарські заняття, самостійна робота, індивідуальні заняття, консультації та форми контролю і опитування: комп'ютерне тестування, залік, іспит. Програма розрахована на можливість впровадження інноваційних освітніх технологій із застосуванням мультимедійних лекцій, інтерактивних методів проведення занять: рольових та ділових ігор, групової дискусії, аналізу ситуації, проблемних завдань, презентації індивідуальних та групових проектів, відео аналізу.

Робоча навчальна програма з навчальної дисципліни «Соціологія» для студентів за напрямами підготовки : 6.020303 – «Філологія»; 6.030401 – «Правознавство»; 6.030502 – «Економічна кібернетика»; 6.030503 – «Міжнародна економіка»; 6.030504 – «Економіка підприємства»; 6.030505 – «Управління персоналом та економіка праці»; 6.030507 – «Маркетинг»; 6.030508 – «Фінанси і кредит» ППС «Фінанси»; 6.030508 – «Фінанси і кредит» ППС «Банківська справа»; 6.030509 – «Облік і аудит»; 6.030601 – «Менеджмент»; 6.051701 – «Харчові технології та інженерія» ППС «Технологія харчування»; 6.051401 – «Біотехнологія»; 6.140101 – «Готельно-ресторанна справа», **6.140103 – «Туризм»** на I-II семестр 2015 – 2016 навчального року затвердженої Вченою радою університету «18» листопада 2015 року, протокол № 9.

Розділ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни «Соціологія» для студентів напряму підготовки 6.140103 – «Туризм» денної форми навчання 2 курс

Характеристика навчальної дисципліни	
1. Кількість кредитів за ECTS	2
2. Кількість модулів: денна	2;
3. У відповідності до навчального плану є	вибірковою дисципліною
4. Курс: денна	– 2;
5. Семестр: денна	– 4;
6. Денна форма навчання, годин:	– загальна кількість: 72
– лекції:	2 семестр – 18 год.
– практичні (семінарські, лабораторні) заняття	4 семестр – 14 год.
– індивідуальні заняття:	4 семестр – 14 год.
– самостійна робота:	4 семестр – 26 год.
– вид підсумкового контролю:	4 семестр – Залік (ПМК)
– кількість годин на тиждень:	4 семестр – 2

Розділ 3
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ З РОЗПОДІЛОМ
НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Таблиця 3. Тематичний план навчальної дисципліни «Соціологія» для студентів напряму підготовки: 6.140103 –«Туризм» денної форми навчання 2 курс

№	Назва розділу, модуля, теми	Кількість годин за видами занять				
		Аудиторні			Позааудиторні	
		Разом	лекції	семінари	ІКР	СРС
Модуль 1. Загальнотеоретична соціологія						
1.	Соціологія як наука.	6	2	2		2
2.	Становлення і розвиток соціології.	9	2	2	2	3
3.	Суспільство як соціальна система.	13	4	4	2	3
Модуль 2. Емпірична соціологія та соціологічна теорія середнього рівня						
4.	Методика та техніка соціологічного дослідження.	9	2	2	2	3
5.	Соціологія конфлікту.	9	2	2	2	3
6.	Соціологія особистості, сім'ї та молоді.	9	2	2	2	3
7.	Соціологія культури, релігії, науки, освіти.	7	2	-	2	3
8.	Соціологія економіки.	6	2	-	2	2
9.	Соціологія праці та управління.	2	-	-	-	2
10.	Соціологія політики.	2	-	-	-	2
Всього:		72	18	14	14	26

Розділ 4

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ТЕМАТИЧНОГО ПЛАНУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 4.1. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Соціологія» для студентів напряму підготовки 6.140103 – «Туризм» денної форми навчання.

Назва розділу, модуля, теми та питання, що розглядаються на лекції	Обсяг годин	Назва теми семінарського, практичного і лабораторного заняття (питання і завдання)	Обсяг годин	Навчально-методична література (п/п № за переліком)
1	2	3	4	5
Модуль I. Загальнотеоретична та емпірична соціологія.				
ТЕМА 1. Соціологія як наука Лекція 1. Соціологія як наука. 1. Специфіка об'єкта і предмета наукового вивчення соціології. 2. Структура соціологічної системи знань. 3. Функції соціології та її місце в системі наук.	2	Заняття 1. Особливості об'єкта і предмета соціології. 1. Соціологія – наукове знання про суспільство. Доведіть це. 2. Що значить мислити соціологічно і навіщо професіоналу XXI ст. соціологічна уява?	2	1, 4, 8, 10, 12, 13, 15, 32
ТЕМА 2. Становлення і розвиток соціології Лекція 2. Основні етапи і тенденції розвитку соціології. 1. Зародження соціологічних знань. 2. Становлення соціології як науки у XIX ст. 3. Сучасна соціологічна парадигма.	2	Заняття 2. Становлення і розвиток соціології. 1. Теоретичний внесок учених у становлення і розвиток соціологічних знань (міні-конференція).	2	2, 3, 5, 20, 25, 29, 30
ТЕМА 3. Суспільство як соціальна система Лекція 3. Соціальна структура суспільства. 1. Суспільство, типи, ознаки суспільств. 2. Основні структурні елементи суспільства: а) статуси і ролі; б) соціальні спільноти; в) соціальні інститути.	2	Заняття 3. Суспільство як соціальна система. 1. Як розуміння Вами суспільства як соціальної системи може вплинути на визначення Вашого власного місця у соціальній структурі суспільства? 2. Теорія соціальної мобільності Пителима Сорокіна.	2	1, 4, 8, 10, 12, 13, 15, 32
Лекція 4. Соціальна стратифікація суспільства. 1. Види соціальних процесів, соціальна мобільність. 2. Теорія соціальної стратифікації.	2			
Модуль II. Емпірична соціологія та соціологічна теорія середнього рівня				
ТЕМА 4. Методика і техніка соціологічного дослідження Лекція 5. Методика і техніка соціологічного дослідження. 1. Поняття соціологічного дослідження, його класифікація. 2. Програма соціологічного дослідження. 3. Методи збору та обробки соціологічної інформації.	2	Заняття 4-5. Розробка Програми соціологічного дослідження. 1. Презентація групового проекту віртуального соціологічного дослідження за обраною темою.	4	8, 10, 12, 14, 28, 35
ТЕМА 5. Соціологія конфлікту Лекція 6. Соціологія конфлікту. Конфліктологічна парадигма в соціології. 1. Природа і сутність, класифікація, функції та суб'єкти соціального конфлікту. 2. Управління соціальним конфліктом, механізми регулювання.	2	Заняття 6. Соціологія конфлікту. 1. Презентація одного із видів соціального конфлікту та обґрунтування змодельованого конфлікту за запропонованою схемою.	2	1, 2, 4, 8, 10, 12, 13, 15, 27, 32
ТЕМА 6. Соціологія особистості, сім'ї та молоді	2	Заняття 7. Соціологія сім'ї та молоді. 1. Сім'я як соціальна група та	2	1, 4, 8, 10, 12, 13, 15, 18, 20,

<p>Лекція 7. Соціологія сім'ї та молоді.</p> <ol style="list-style-type: none"> Сім'я як соціальна група та соціальний інститут. Соціальні функції сім'ї. Проблеми сучасної молоді. 		<p>соціальний інститут.</p> <ol style="list-style-type: none"> Соціальні функції сім'ї. Проблеми сучасної молоді. 	<p>22, 23, 24, 32</p>
<p>ТЕМА 7. Соціологія культури релігії, науки, освіти.</p> <p>Лекція 8. Соціологія культури релігії, науки, освіти.</p> <ol style="list-style-type: none"> Поняття, форми, види, елементи та соціальні функції культури. Релігія як суспільний інститут, соціально - культурні функції релігії. Що стримує соціокультурну модернізацію України? 	<p>2</p>	<p>Заняття 8. Соціологія культури.</p> <ol style="list-style-type: none"> Поняття, форми, види, елементи та соціальні функції культури. Релігія як суспільний інститут, соціально - культурні функції релігії. Що стримує соціокультурну модернізацію України? 	<p>2</p> <p>1, 4, 8, 10, 12, 13, 15, 32</p>
<p>ТЕМА 8. Соціологія економіки.</p> <p>Лекція 9. Соціологія економіки.</p> <ol style="list-style-type: none"> Об'єкт, предмет соціології економіки, функції економіки як соціального інституту. Основні категорії соціології економіки. Безробіття як соціальне явище ринкової економіки. 	<p>2</p>		<p>1, 4, 8, 10, 12, 13, 15, 18, 23, 30</p>
<p>ТЕМА 9. Соціологія праці та управління</p> <ol style="list-style-type: none"> Об'єкт, предмет, категорії та функції соціології праці. Види та соціальні функції праці. Характеристика соціально-трудоових відносин. Безробіття як соціальне явище. Соціологія управління. 	<p>-</p>		<p>3, 4, 5, 6, 9, 11, 18, 19, 22, 24, 28</p>
<p>ТЕМА 10. Соціологія політики</p> <ol style="list-style-type: none"> Об'єкт, предмет, структура, функції соціології політики. Політика як соціальний інститут. Характеристика масових соціальних рухів. 	<p>-</p>		<p>2, 4, 5, 7, 8, 11, 17, 19, 22, 24, 28</p>

Розділ 5

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом навчальної дисципліни, засвоєння знань, надбання вмінь та навичок у вільний від аудиторних навчальних занять час. Самостійна робота студента складається із підготовки до семінарських, практичних й індивідуальних занять шляхом виконання усного та письмового домашнього завдання. Студент за власним вибором може виконувати індивідуальні завдання для самостійної роботи – розробляти реферати, доповіді, науково-дослідну роботу, рецензувати статті, виконувати індивідуальні творчі завдання, готувати презентації тощо.

I. Завдання репродуктивного рівня:

1. Скласти графічно-схематичний конспект до семінарського заняття.
2. Скласти та оформити у відповідності із бібліографічними вимогами анотований список літератури до одного з питань для самоконтролю знань, модульного контролю та заліку.
3. Провести презентацію літератури наукового та публіцистичного характеру на соціально важливі теми.

II. Завдання продуктивного рівня:

1. Аналітичний огляд наукових публікацій, що відповідають темі семінарського чи лекційного заняття.
2. Виготовлення і компоновання наочного матеріалу, що відповідають темі і питанням плану семінарського чи лекційного заняття.
3. Написання індивідуального творчого завдання.

III. Завдання пошуково-аналітичного рівня

1. Виконання науково-дослідної теми.

IV. Завдання креативного рівня

Самостійна робота студентів вміщує виконання практичних завдань креативного рівню, в яких студент має продемонструвати здатність застосовувати теоретичні знання на практиці. Інша складова самостійної роботи цього рівня – науково-пошукова робота над доповіддю на конференцію, проведення емпіричного дослідження, участь в індивідуальному або груповому науковому проєкті.

Самостійна робота з підготовки до семінарських занять здійснюється за відповідним планом, що містить до кожної теми перелік програмних питань, які виносяться на обговорення на семінарське заняття. Спираючись на прослуханий лекційний матеріал, опрацювавши основну і додаткову літературу, ознайомившись із законодавчими і нормативними документами, студенти готують тези своїх виступі. Дана доповідь повинна містити, крім висвітлення самої сутності виявленої студентами проблеми, обґрунтування її актуальності та власні пропозиції щодо її вирішення. Обов'язково доповідь повинна стосуватися теми семінарського заняття, проте вона може охоплювати більш широке коло питань, ніж передбачаються навчальною програмою дисципліни.

Також студенти самостійно виконують письмові домашні завдання (вирішують практичні задачі, використовуючи збірник задач з навчальної дисципліни та керуючись методичними вказівками щодо їх розв'язання), здійснюють самоконтроль своїх знань за допомогою складання навчальних тестів та розв'язування кросвордів.

Студент за власним вибором може виконувати індивідуальні завдання для самостійної роботи – розробляти реферати, доповіді, науково-дослідну роботу, рецензувати статті, складати кросворди, готувати презентації в рамках теми заняття та програми навчальної дисципліни.

Розділ 6

МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Інтенсифікація навчального процесу при викладанні дисципліни повинна здійснюватися на основі використання активних методів навчання, що дозволяє, вирішити проблему зростаючого інформаційного навантаження на студентів, поліпшити якість засвоєння ними вивченого матеріалу. Під час викладання дисципліни широко використовуються такі методики активізації навчального процесу:

- Використання мультимедійної лекції за усіма темами курсу.
- Іншою формою активізації навчального процесу є інтерпретація понять у цікавій формі. У темі «Соціологія як наука» студент має виконати індивідуальне творче завдання, проілюструвавши казку чи її уривок, використовуючи понятійно-категоріальний апарат соціології. Оскільки казка концентрує в собі мудрість і образність, силу переконання і доступність сприйняття. Казка – це один із перших досвідів соціалізації особистості, оскільки вводить індивіда у суспільство шляхом засвоєння ним елементів культури, норм цінностей, на основі яких формуються соціально-значущі риси особистості.
- Проведення наукової міні-конференції в ході вивчення теми «Становлення і розвиток соціології». Міні-конференція носить назву «Віртуальний міжконтинентальний науковий симпозіум учених усіх століть з найважливіших проблем соціології».
- Студент має обрати собі одну із постатей учених і виконати наступні завдання: представити коротку характеристику епохи обраного ученого, країни, яку представляє та портрет; викласти основні теоретичні погляди ученого з найголовніших проблем соціології від першої особи: «Я – Огюст Конт, мої теоретичні положення такого змісту»; взяти участь у дискусії, відстоюючи положення з проблем соціології того ученого, постать якого обрав.
- До теми «Суспільство як система». Кожен студент має виконати індивідуальне творче завдання підібравши приклад маргінальних типів особистостей із художньої літератури, драматичних творів, кінофільмів, аргументувавши наведений приклад.
- У темі «Методика і техніка соціологічного дослідження» організовується робота студентів у малих групах. Кожній групі дається завдання розробити віртуальне соціологічне дослідження за запропонованою чи самостійно обраною темою, обґрунтувавши своє дослідження за певною схемою. На семінарському занятті кожна із груп презентує свій проект, відстоюючи кожне положення виконаного завдання.
- У темі «Соціологія конфлікту» студентам пропонується також робота у малих групах. Кожна із груп має змодельовати один із видів конфліктів і обґрунтувати змодельований конфлікт за визначеним планом. Презентація моделі конфлікту відбувається на семінарському занятті і може носити характер інсценування дії. За представленням моделі має слідувати обґрунтування і дискусія з визначення характеристик конфліктної моделі.
- У темі «Соціологія особистості» студенти беруть участь у одній з декількох запропонованих на вибір ситуативних рольових іграх..
- У темі «Соціологія культури» кожен студент виконує індивідуальне творче завдання: студент має уявити себе гідом, якого прикріпили до групи іноземних студентів, які приїхали до Полтавського університету споживчої кооперації України з візитом по обміну. Завдання студента підготувати розповідь: про особливості і традиції нашого університету; про найвідоміші і найкрасивіші історичні місця Полтави; про одне із свят (напередодні якого приїхали іноземні студенти) (День університету, День міста, День Незалежності, Шевченківські дні, День космонавтики, новий рік, Різдво, Хрещення, Стрітіння, Пасха). Варіант відповіді може бути добровільний – екскурсія, есе, діалог. (Приклад див. у Практикумі з Соціології).

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Поточний контроль

Поточний контроль знань студентів з дисципліни «Соціологія» здійснюється в ході семінарських та практичних, а також індивідуальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу дисципліни. До кожної теми семінарського заняття за модулем студент має виконати обов'язковий перелік завдань. Навчальні завдання до кожного модуля складені таким чином, що дозволяють реалізувати основні компоненти сучасної парадигми освіти: **когнітивний** – дає знання про класичні і сучасні концепції розвитку суспільства; **діяльно-творчий** (поведінковий) – озброює вміннями і навичками соціальної взаємодії та професійної комунікації; **аксіологічний** (оціночний) – вводить студента у світ загальноприйнятих цінностей; **особистісний** – забезпечує самовдосконалення.

Логіка побудови завдань у всіх темах носить наступний характер: **відтворювально-репродуктивний**. Це найелементарніший рівень, який дає можливість студенту тренувати пам'ять і забезпечує основу – базу для подальшої роботи над матеріалом теми. На цьому етапі викладач пропонує студентам завести словник соціологічних термінів, у який студент записує дефініцію поняття з пам'яті, що допомагає тренуванню пам'яті і усвідомленому, а не механічному відтворенню понять. Словник перевіряється викладачем **після кожного** семінарського заняття. Друга група завдань – це завдання **на розуміння** суті вже відомих понять. Це складніший рівень, він виконує функції евристики, тобто в ході виконання завдань студенти набувають здатності знаходження для себе нового знання.

І третя група завдань – це завдання найскладнішого рівня, який вимагає **творчо осмислювати і застосовувати** набуті студентами знання. Виконання усього комплексу завдань до кожної теми є обов'язковою умовою підготовки студента до семінарського заняття. Контроль за виконанням завдань здійснюється викладачем систематично після кожного семінарського заняття. Обговорення програмних питань дисципліни на семінарських заняттях проводиться систематично і займає 90% робочого часу. 10% робочого часу відводиться на проведення модульного поточного контролю.

Поточний контроль знань студентів проводиться за основними напрямками:

1. контроль систематичності і активності роботи на семінарських заняттях;
2. контроль за виконанням модульних завдань;
3. контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання.

Студент, який має поточну заборгованість з поважних причин, має право на поточний контроль пропущених занять під час індивідуальних консультацій, контроль знань такого студента здійснюється викладачем за допомогою відповідних тестів в усній та письмовій формі, або бесіди.

Організація контролю за модулями

Проміжний контроль за вивченням матеріалу дисципліни здійснюється за спеціальними завданнями, які оцінюються за 100 бальною шкалою.

Контрольна робота за I модулем «Загально-теоретична соціологія» вміщує одне питання за темою «Соціологія як наука» (найвища оцінка – 2 бали); одне питання за темою «Становлення і розвиток соціології» (найвища оцінка - 4 бали) і одне питання за темою «Суспільство як соціальна система» (найвища оцінка - 4 бали). Загальна вища оцінка 10 балів.

Контрольна робота за II модулем «Емпірична соціологія та соціологічна теорія середнього рівня» містить 125 тестових питань за всіма темами (найвища оцінка - 5 балів) і завдання на творче застосування категоріально-понятійного апарату з усього курсу дисципліни «Соціологія» (найвища оцінка – 10 балів).

Оцінка рівня знань при проведенні модульного поточного контролю

10 балів (оцінка «відмінно»)	Студент має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою дисципліни, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній
---------------------------------	--

	послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.
8 балів (оцінка «добре»)	Студент повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу. Вміє виконувати завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій.
5 балів (оцінка «задовільно»)	Студент засвоїв навчальний матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставленні теоретичні питання, допускає грубі помилки при розв'язуванні практичних завдань.
менше 5 балів (оцінка «незадовільно»)	Студент не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не вміє навести приклади з життя.

Підсумковий контроль – Залік (ПМК)

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни «Соціологія» складається з суми балів за результатами набраних студентами балів упродовж семестру, включаючи присутність на лекціях та практичних заняттях, підготовку та відповіді на практичних заняттях, виконання творчих індивідуальних завдань, самостійне опрацювання запланованих питань та їх перевірку викладачем, написання двох модульних контрольних робіт.

Результати ПМК оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів. До залікової відомості заноситься загальна кількість балів, які студент набрав протягом семестру (загальна підсумкова оцінка).

Якщо студент упродовж семестру за всі види робіт набирає не менше 35 балів, він не отримує залік з дисципліни, тобто має незадовільну оцінку.

Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується у ПУЕТ з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS в такому порядку:

Екзамен

Екзамен проводиться у письмовій формі. Екзаменаційний білет складається з двох частин. Перша – включає два питання теоретичного характеру, кожне з яких максимально оцінюється у 15 балів, друга – практичне завдання, правильна відповідь на яке оцінюється в 10 балів. Максимальний результат складання іспиту становить 40 балів. Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результатами поточного контролю знань та отриманих при складанні екзамену (за умови, що студент набрав 11 балів і більше).

У разі, коли відповіді студента на питання екзамену оцінені менше ніж у 11 балів, він отримує незадовільну оцінку за результатами екзамену (тобто 0 балів) і загальна підсумкова оцінка включає лише результати поточного контролю. До заліково-екзаменаційної відомості заносяться сумарні результати в балах поточного контролю та екзамену (загальна підсумкова оцінка).

Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується у ПУЕТ, з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS.

Таблиця 6. Критерії підсумкового контролю результатів навчання студента шляхом складання іспиту з дисципліни «Соціологія».

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується у ПУЕТ	Оцінка за 4-бальною шкалою
A	90 - 100	Відмінно
B	82 - 89	Добре
C	74 - 81	Добре
D	64 - 73	Задовільно
E	60 - 63	Задовільно
FX	35 - 59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1 - 34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 7. Система нарахування балів за видами навчальної роботи

Форма навчальної роботи	Вид навчальної роботи	Бали
1. Аудиторна		
1.1. Лекція	Відвідування лекційних занять	10 бал.*
1.2. Практичне, семінарське, лабораторне заняття	Відвідування семінарських занять	10 бал.*
	Робота на практичних заняттях: – презентація – виступ – доповнення при опитуванні – участь в обговоренні відповідей	1-5 бал. 1-5 бал. 2-3 бал. 1-2 бал.
	Понятійний диктант	0-5 балів
	Бліцопитування	0-3 бали
	Поточний контроль: Модульна робота № 1 Модульна робота № 2	0-20 бал. 0-10 бал. 0-10 бал.
1.3. Самостійна та індивідуально - консультативна робота	Підготовка та захист рефератів.	1-5 бал.
	Підготовка та захист повідомлень	1-3 бал.
	Перевірка тем, передбачених робочою програмою для самостійного вивчення	0-5 бал.
	Підготовка та захист індивідуальних творчих завдань	3–4 бал.
1.4. Підсумковий контроль	Залік (ПМК) виставляється як підсумок усіх видів робіт студента за семестр, враховуючи дві модульні роботи	60–100 бал

Розділ 8

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПІДТРИМКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальне програмне забезпечення: пакет програмних продуктів Microsoft Office.
2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни:
 - Дистанційний курс «Соціологія (укр.)», який розміщено у програмній оболонці Moodle на платформі дистанційного навчання ПУЕТ: Везомська С.Ж. Соціологія : Дистанційний курс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vns.puet.edu.ua/>
 - Дистанційний курс «Соціологія (рус.)», який розміщено у програмній оболонці Moodle на платформі дистанційного навчання ПУЕТ: Везомська С.Ж. Соціологія : Дистанційний курс [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vns.puet.edu.ua/>

Розділ 9

ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Вербець В.В. Соціологія: навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів – Київ: Кондор, 2009. – 550 с.
2. Волков Ю.Г. Социология: учебник/ Ю.Г. Волков. – Изд. 3-е, перераб. и доп. – М.: Альфа-М : ИНФРА-М, 2010. – 448 с.: ил.
3. Давидов П.Г., Кальянов А.В., Кирилова О.М., Поцулко О.А., Фадеева Г.С. Соціологія у схемах, таблицях та коментарях: навч. посіб. для студ. ВНЗ / МОН України. – 2 вид., перероб. і доп. – Донецьк: Норд-Прес, 2009. – 216с.
4. Горшков М.К., Шереги Ф.Э. Прикладная социология: методология и методы: Учебное пособие / М.К. Горшков, Ф.Э. Шереги. – М.: Альфа-М: ИНФРА-М, 2009. – 416 с.
5. Захарченко М.В., Погорілий О.І. Історія соціології (від античності до початку ХХ ст.). – К.: Либідь, 2003. – 336с.
6. История теоретической социологии. ХХ век. Стабилизационное сознание и социологическая теория в век кризиса: Учебное пособие для вузов – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Акад. Проект, Гаудеамус, 2010. – 308 с.
7. Нестуля О.О., Нестуля С.І. Соціологія: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 272 с
8. Сірій Є.В. Соціологія: загальна теорія та методологія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії : навчальний посібник / Є.В. Сірій ; МОНУ. – Вид. 3-є, виправл. та доп. – Київ : Атіка, 2012. – 492 с.
9. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Загальний курс: Підручник. – К.: Каравелла, 2010. – 456с.
10. Історія соціологічних теорій і вчень: навч.-метод. посіб. для студ. спец. «Соціологія» ден. форми навчання / Державний ун-т інформаційно-комунікаційних технологій / О.М. Іщенко (уклад.). – К.: Видавництво ДУІКТ, 2009. – 195 с.
11. Кондович В.Ю. Соціологія (схеми і таблиці) / Чернігівський держ. ін-т права, соціальних технологій та праці. – Чернігів, 2011 – 167с.
12. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Спеціальні соціологічні теорії : Підручник. – К.: Каравелла, 2010. – 258 с.
13. Масальський В.І. Соціологія у конспективному викладенні: навч. посіб. до занять та модул. контролю знань студ. несоціол. фаху / Донецький національний ун-т. Підрозділ соціології факультету суміжних (додаткових) професій. – Донецьк: Юго-Восток, 2009. – 296с.

Додатковий

14. Арон Реймон. Етапи розвитку соціальної думки. – К.Юніверс, 2011.- 668с.
15. Бергсон А. Два источника морали и религии / А. Бергсон; пер. с фр., послесловие, примечания А. Б. Гофмана. – 2-е изд., испр. – М.: КДУ, 2010. – 288 с.
16. Бікла, О.В. Соціологія кар'єри і лідерства: модуль «Соціологія кар'єри»: навчально-методичний посібник / О.В. Бікла, В.В. Берега. – Донецьк: ДонДУУ, 2009. - 145 с.
17. Богомаз К.Ю., Конох М.С., Кравцов Ю.С., Сорокіна Л. М., Торохтій Ю.З. Соціологія особистісної ідентичності в просторі права: монографія/ Дніпродзержинський держ. технічний ун-т. — Дніпродзержинськ: [ДДТУ], 2009. — 184 с.
18. Вишняк О. Мовна ситуація та статус мов в Україні: динаміка, проблеми, перспективи (соціологічний аналіз). – К.: Інститут соціології НАН України, 2009. – 176 с.
19. Воздействие западных социокультурных образцов на социальные практики в России (Теории, наблюдения, биографические интервью. Советы студентам) / Российская акад. наук. Ин-т социологии, Гос. акад. ун-т гуманитар.наук, Науч.-образоват. центр по специальности `Социология`; под ред. В.А. Ядова. – М.: ТАУС, 2009. – 352 с.

20. Денисовский Г.М., Жвйтиашвили А.Ш. Социально-структурные процессы в нерыночных системах (опыт социологического анализа). – М.: Изд-во Института социологии РАН, 2009. – 205 с.
21. Дмитриев А.В. Конфликтология: учебник/ А.В. Дмитриев. – Изд. 3-е, перераб. – М.: Альфа-М; ИНФРА-М, 2009. – 336 с.
22. Зеленев Л.А., Владимиров А.А., Степанов Е.И. Современная глобализация: Состояние и перспективы.— М., 2009. – 304 с.
23. История теоретической социологии. Начало XX века. Первый общетеоретический кризис социологии: учебное пособие для вузов / Под ред. Ю.Н. Давыдова, И.Ф.Девятко, М.С. Ковалевой, В.Н. Фоминой. 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Акад. Проект, Гаудеамус, 2010. – 354 с.
24. История теоретической социологии. Предыстория социологии: Учебное пособие для вузов / Под ред. Ю.Н. Давыдова, И.Ф.Девятко, М.С. Ковалевой, В.Н. Фоминой. 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Акад. Проект, Гаудеамус, 2010. – 274 с.
25. История теоретической социологии. Социология XIX века. От появления новой науки до предвестников ее первого кризиса: Учебное пособие для вузов / Под ред. Ю.Н. Давыдова, И.Ф.Девятко, М.С. Ковалевой, В.Н. Фоминой. 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Акад. Проект, Гаудеамус, 2010. – 370 с.
26. История теоретической социологии. Социология второй половины XX – начала XXI века: Учебное пособие для вузов / Под ред. Ю.Н. Давыдова, И.Ф.Девятко, М.С. Ковалевой, В.Н. Фоминой. 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Акад. Проект, Гаудеамус, 2010. – 526 с.
27. Качанов Ю.Л., Шматко Н.А. Эффективность управления научно-исследовательским коллективом / Ю.Л. Качанов, Н.А. Шматко. – М.: Университетская книга, 2010. – 176 с.: ил.
28. Контрольні завдання з навчальної дисципліни «Соціологія» для студентів усіх напрямів підготовки заочної форми навчання/ Харківський національний економічний ун-т / Людмила Олександрівна Сасіна (уклад.). – Х.: ХНЕУ, 2009. – 27с.
29. Королько В.Г., Некрасова О.В. Зв'язки з громадськістю. Наукові основи, методика, практика: підруч. для студ. вищ. навч. закл., які навч. за напрямом підготов. «Соціологія». – Вид. 3-є, допов. і переробл. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2009. – 831 с.
30. Кравченко С.А. Динамика социологического воображения: всемирная культура инновационного мышления. Монография. – М.: «Анкил», 2010 – 392 с.
31. Красин Ю.А. Метаморфозы российской реформации. Политологические сюжеты. –М.: Институт социологии РАН, 2009. – 496 с.
32. Лукашевич М.П., Семигіна Т. В. Соціологія соціальної роботи: курс лекцій / Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України. – К.: ППК ДСЗУ, 2009. – 210 с.
33. Лутай Л.А. Соціологія праці: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2009. – 300 с.
34. Модернизация российского образования: проблемы и перспективы / Под ред. М.К. Горшкова и Ф.Э. Шереги. – М. : ЦСПиМ, 2010. – 352 с.
35. Попов В.Б. Соціально-політичні технології: метод. рек. до семінар. занять і самост. роботи студ., які навчаються за напрямком «Соціологія» / Державний заклад «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка». – Луганськ: ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2009. – 37 с.
36. Попов В.Б. Соціологія територіально-поселенських груп: метод. рек. до семінарських анять і самост. роботи студ., які навч. за напрямком «Соціологія» / Державний заклад «Луганський національний ун-т ім. Тараса Шевченка». – Луганськ: ДЗ «ЛНУ ім. Т.Шевченка», 2009. – 63 с. Природа и общество: на пороге метаморфоз / Под ред. Кульпина-Губайдуллина Э.С. Вып. XXXIV. – М.: 'ИАЦ Энергия', 2010. – 320 с.
38. Профессиональные группы: динамика и трансформация / Под ред. В.А. Мансурова. – М.: Изд-во И-та социологии РАН, 2012. – 419 с.
39. Семенова В.В. Социальная динамика поколений: проблема и реальность / СЗО В. В. Семенова. – М.: Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2009. – 271 с.
40. Соціологічна теорія: традиції та сучасність: Навчальний посібник / За ред. А. Ручки, - К.: Ін-т соціології НАН України, 2007. – 363 с.
41. Социология управления: стратегии, процедуры и результаты исследований / Редколлегия: А.В. Тихонов (отв. ред.) и др. — М: «Канон'1» РООИ «Реабилитация», 2010. – 607 с.

42. Соціологія другого модерну: проблема перевизначення понять суспільствознавчого дискурсу: зб. наук. – Луганськ: ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2009. – 296 с.
43. Соціологія освіти: навчальний посібник для студентів вищих навч. закладів / За ред. І.М. Гавриленка, О.Л. Скідіна, Ю.І. Яковенка. – Вид. 2-е, доп. та переробл.– Запоріжжя: КПУ, 2012. – 288 с.
44. Соціологія праці та зайнятості: шляхи інституціоналізації та перспективи розвитку: матеріали наук.-практ. конф. / Інститут підготовки кадрів держ. служби зайнятості України / М.П. Лукашевич (заг.ред.), В.І. Жуков (упоряд.) — К. : ПК ДСЗУ, 2009. — 222 с.
45. Тихонова Н.Е., С.В. Мареева. Средний класс: теория и реальность/ Н.Е. Тихонова, С.В. Мареева. – М.: Альфа-М, 2009. – 320 с.: ил.
46. Ценностные ориентиры и приоритеты в трансформирующемся мире/ Под редакцией А.С. Железнякова и З.П. Яхимович. – М.: Институт социологии РАН, 2010. – 215 с.
47. Человек и природа: социальный капитал / Под ред. Кульпина-Губайдулина Э.С. Вып. XXXIII. – Симферополь: «Аян», «Доля», 2009. – 127 с.
48. Чесноков С.В. Детерминационный анализ социально-экономических данных. Второе издание, испр. и доп. – М.: Либроком, 2009. – 168 с.
49. Шубкин В.Н. Социология и общество: Научное познание и этика науки. Монография. – М.: ЦСПиМ, 2010. – 424 с.
50. Ядов В.А. Современная теоретическая социология как концептуальная база исследования российских трансформаций: Курс лекций для студентов магистратуры по социологии. Изд. второе, исправл. и дополн. – СПб.: Интерсоцис, 2009. – 138 с.

Интернет-ресурсы

1. <http://www.isras.ru/> – Інститут соціології РАН.
2. <http://lib.socio.msu.ru> – Електронна бібліотека соціологічного факультету МДУ.
3. <http://socio.rin.ru/> – Портал знань з соціології.
4. <http://socioline.ru> – Електронна бібліотека по соціології з оригінальними матеріалами і тематичними посиланнями.
5. Дистанційний курс з Соціології. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=130>
6. Социология: теория, методы, маркетинг. <http://i-soc.com.ua/journal/content.php>
7. Sociology Compass [http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/\(ISSN\)1751-9020](http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/(ISSN)1751-9020)